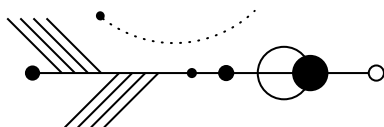

ПЕРША БРАМА СНОВИДИНЬ

У передмові до першого уроку сновидінь дон Хуан говорив про другу увагу як про поступ, що починається з ідеї, яка приходить до нас більше як цікавість, ніж реальна можливість; перетворюється на те, що можна лише відчутти, як відчувають фізичний стан; і нарешті розвивається в стан буття, чи галузь практичних можливостей, чи виняткову силу, що відкриває перед нами світи за межами неймовірних фантазій.

Коли йдеться про пояснення магії, у магів є два варіанти. Один — висловлюватись метафорами й говорити про світ чарівних вимірів. Другий — пояснити свою справу в абстрактних термінах із лексики магії. Я завжди віддавав перевагу останньому, хоч жоден з цих варіантів ніколи не задовольнить раціональний розум західної людини.

Дон Хуан розповів мені, що своїм метафоричним описом другої уваги як поступу він хотів сказати: будучи побічним продуктом зміщення точки збирання, друга увага не трапляється природно, а має бути на меті, починаючи від орієнтації на неї як на ідею і завершуючи спрямуванням до неї як до стабільного, контрольованого свідомістю зміщення точки збирання.

— Зараз я навчу тебе першого кроку до могутності, — сказав дон Хуан, починаючи свою настанову з мистецтва сновидінь. — Я навчу тебе творити сновидіння.

— Що означає творити сновидіння?

— Творити сновидіння означає мати певний і практичний контроль над загальною ситуацією вві сні. Наприклад, тобі може снитися, що ти в класній кімнаті. Творити сновидіння означає, що ти не дозволяєш сну перемкнутися на щось інше. Не стрибаєш з класної кімнати в гори, наприклад. Інакше кажучи, ти контролюєш вигляд класної кімнати й не дозволяєш їй зникнути, доки сам цього не захочеш.

— Та чи можливо таке зробити?

— Звісно, можливо. Цей контроль нічим не відрізняється від контролю над будь-якою ситуацією в наших повсякденних життях. Маги звикли до цього і встановлюють його щоразу, коли хочуть, чи коли їм це треба. Аби звикнути до нього самому, ти повинен почати з чогось дуже простого. Сьогодні вночі, уві сні ти повинен дивитися на свої руки.

Більше в усвідомленні повсякденного світу про це майже нічого не було сказано. Пригадуючи пережите в другій увазі, я, однак, виявив, що між нами відбувалась більш інтенсивна дискусія. Наприклад, я висловив свої почуття з приводу абсурдності завдання, а дон Хуан запропонував підійти до нього як до квесту — чогось розважального, а не урочистого й відразливого.

— Ти можеш вкладати в розмови про сновидіння всю свою серйозність, — сказав він. — Пояснення завжди схиляють до глибоких роздумів. Та коли вже бачиш сновидіння, будь легким, наче пір'їнка. Сновидіння має виконуватися на совість і серйозно, але зі сміхом і впевненістю людини, котрій нема про що турбуватися в цьому світі. Лише за таких умов наші сні можуть дійсно перетворитися на сновидіння.

Дон Хуан запевнив мене, що обрав мої руки довільно як предмет пошуку вві сні, і шукати щось інше дозволено так само. Метою вправи було не знайти певну річ, а залучити до дії мою увагу сновидіння.

Дон Хуан описав увагу сновидіння як контроль, який здобуває людина над власними снами через фіксацію точки збирання в будь-якій новій позиції, куди вона змістилася під час сну. У більш загальному плані він назвав увагу сновидіння незбагненою гранню усвідомлення, що існує сама собою, чекаючи миті, коли ми поманимо її, миті, коли ми дамо їй мету.

Це прихована здібність, яку має в резерві кожен з нас, але ніколи не має нагоди скористатися нею в повсякденному житті.

Мої перші спроби шукати вві сні свої руки зазнали фіаско. Після місяців безуспішних спроб я здався і знову поскаржився дону Хуану на абсурдність такого завдання.

— Існує сім брам, — сказав він у відповідь, — і сновидці мають відчинити всі сім, одну за одною. Ти стоїш перед першою брамою, яку треба відчинити, якщо хочеш вправлятися у сновидіннях.

— Чому ви не розповіли мені про це раніше?

— Марно було б розповідати тобі про брами сновидінь, доки ти не розбив собі голову об першу з них. Тепер ти знаєш, що є така перешкода і ти повинен здолати її.

Дон Хуан пояснив, що в енергетичному потоці всесвіту існують входи й виходи, і що зокрема у випадку сновидінь є сім входів, котрі сприймаються як перешкоди — маги називають їх сімома брамами сновидінь.

— Перша брама — це поріг, який ми маємо переступити, усвідомивши те характерне відчуття, що передує глибокому сну, — казав він. — Відчуття, схоже на приємну важкість, що не дає нам розплющити очей. Ми досягаємо цієї брами в мить, коли усвідомимо, що засинаємо, ніби підвішені в темряві й важкості.

— Як мені усвідомити, що я засинаю? Треба дотримуватися якихось кроків?

— Ні. Жодних кроків дотримуватися не треба. Лише мати намір усвідомити, що засинаєш.

— Але як можна мати намір усвідомити це?

— Намір, спрямованість — це дуже складно, щоб про це говорити. Я чи хтось інший матимемо ідіотський вигляд, намагаючись пояснити таке. Май це на увазі, коли почуєш те, що я збираюся сказати далі: маги спрямовані до всього, на що налаштовують себе, просто маючи такий намір.

— Це для мене нічого не означає, доне Хуане.

— Пильнуй уважно. Колись настане твоя черга пояснювати. Твердження здається беззмістовним, бо ти не сприймаєш його в правильному контексті. Як будь-яка раціональна людина, ти вважаєш розуміння цариною винятково нашого розуму, нашої свідомості. Для магів, оскільки сказане мною стосується наміру й спрямованості, розуміння цього лежить у площині енергії. Маги вірять, що коли хтось адресує ці слова енергетичному тілу, то енергетичне тіло розуміє їх у зовсім інакшій формі, ніж розум. Хитрість у тому, щоб досягти енергетичного тіла. Для цього потрібна енергія.

— У якій формі енергетичне тіло зрозуміє це твердження, доне Хуане?

— У формі тілесного відчуття, яке важко описати. Доведеться пережити його, аби знати, що я маю на увазі.

Я хотів більш ґрунтовного пояснення, але дон Хуан лягнув мене по спині й змусив увійти до другої уваги. Цього разу те, що він зробив, так і лишилося надзвичайною загадкою для мене. Я міг би заприсягтися, що той дотик загіпнотизував мене. Я гадав, що він миттєво занурив мене в сон, і мені наснилося, буцімто я блукаю з ним широким бульваром, обсадженим деревами, в якомусь незнайомому місті. Це був настільки яскравий сон, і я так добре усвідомлював усе, що миттєво спробував зорієнтуватися, читаючи знаки й роздивляючись людей. Це точно було не англо- чи іспаномовне

місто, але це місто було на Заході. Люди скидалися на північних європейців, можливо, литовців. Я зосередився на спробах читати білборди й дорожні знаки.

Дон Хуан м'яко штурхнув мене.

— Не переймайся цим, — сказав він. — Ми в одному з тих місць, які можна визначити. Ти щойно позичив у мене енергію, щоб досягти свого енергетичного тіла, і з нею перейшов до іншого світу. Це довго не триватиме, тож використовуй свій час мудро. Роздивляйся все, але не привертай уваги. Не дай нікому помітити тебе.

Ми йшли мовчки. Це була прогулянка довжиною з квартал, яка справила на мене неабияке враження. Що далі ми йшли, то більше зростало моє відчуття інстинктивної тривоги. Мій розум був зацікавлений, але тіло стурбоване. Я чітко розумів, що не в цьому світі. Коли ми дійшли до перехрестя й зупинилися, я побачив, що дерева на вулиці охайно підстрижені. То були низькорослі дерева з жорстким на вигляд, кучерявим листям. Кожне дерево мало навколо себе великий квадрат землі для поливу. На тій землі не було гілляччя чи сміття, які можна побачити біля дерев у містах, — лише вузько-чорний пухкий ґрунт.

Щойно зосередивши свій погляд на пагорбі, перш ніж зійти з нього й перетнути вулицю, я помітив, що машин немає. Я відчайдушно намагався спостерігати за людьми, що тинялися навколо нас, аби виявити серед них хоч якесь пояснення моїй тривозі. Доки я роздивлявся, вони роздивлялись мене у відповідь. Якоїсь миті нас оточило колом жорстких блакитних і карих очей.

Упевненість вразила мене, наче ударом: це зовсім не сон — ми в реальності за межами відомої мені дійсності. Я обернувся до дона Хуана. Я вже майже усвідомив, чим відрізняються ті люди, але дивний сухий вітер, що дмухав прямісінько в мої носові пазухи, ударив мені в обличчя, розмив мій зір

і змусив забути, що я хотів сказати дону Хуану. Наступної миті я знову був у будинку дона Хуана, звідки починав. Я лежав на солом'яному матраці, мружачись.

— Я позичив тобі власну енергію, і ти досягнув свого енергетичного тіла, — сказав дон Хуан, наче це було само собою зрозуміло.

Я чув, що він говорить, але сам німував. Від незвичного лоскоту в сонячному сплетінні моє дихання було коротким і болісним. Я знав, що побував на межі якогось трансцендентного відкриття про сновидіння і про людей, яких бачив, і все ж не міг зосередитися на тому, що дізнався.

— Де ми були, доне Хуане? — спитав я. — Це все був сон? Гіпнотичний стан?

— Це був не сон, — відповів він. — Це було сновидіння. Я допоміг тобі досягти другої уваги, щоб ти зрозумів спрямованість як питання не для твого розуму, а для твого енергетичного тіла. У цю мить ти не можеш досягнути значення всього, що сталося, не лише через брак енергії, а й через відсутність будь-якого наміру. Якби ти мав намір, твоє енергетичне тіло миттєво збагнуло б, що єдиний спосіб спрямувати себе — це зосередити свій намір на тому, чого хочеш досягти. Цього разу я зосередився на тому, щоб ти досягнув свого енергетичного тіла.

— Це і є метою сновидінь — спрямувати себе до енергетичного тіла? — спитав я, раптом з якоїсь дивної причини відчувши приплив сил.

— Безумовно, можна і так сказати, — погодився він. — У цьому окремому випадку, оскільки ми говоримо про першу браму сновидінь, метою сновидіння є намір, аби твоє енергетичне тіло усвідомило, що ти засинаєш. Не намагайся примусити себе усвідомити, що засинаєш. Дозволь зробити це своєму енергетичному тілу. Мати намір означає бажати без бажання, діяти без дії.

— Прийми виклик наміру, — продовжував він. — Без жодної думки наберися мовчазної рішучості переконати себе, що досягнув свого енергетичного тіла і що ти сновидець. Зробивши це, ти автоматично опинишся у положенні, потрібному для усвідомлення того, що ти засинаєш.

— Як я можу переконати себе, що я сновидець, коли я ним не є?

— Коли чуєш, що маєш переконати себе, ти автоматично стаєш більш раціональним. Як можна переконати себе, що ти сновидець, коли знаєш, що це не так? Намір — це водночас і акт переконання себе, що ти справді сновидець, хоч ніколи не був ним раніше, і сама переконаність.

— Хочете сказати, я маю твердити собі, що я сновидець, і всіма силами намагатися в це повірити? Так?

— Ні, не так. Намір значно простіший і водночас безмежно складніший за це. Він вимагає уяви, дисципліни й цілеспрямованості. У цьому разі мати намір означає беззаперечно, фізично усвідомити, що ти сновидець. Почуватися сновидцем кожною клітиною свого тіла.

Дон Хуан додав жартома, що не має достатньо енергії, аби дати мені ще одну позику для наміру, і що моє завдання — досягнути енергетичного тіла власними силами. Він запевнив мене, що спрямованість до першої брами сновидінь — один зі способів досягнути другої уваги й енергетичного тіла, відкритих магами прадавніх часів.

Сказавши це, він практично виштовхав мене з будинку, наказавши не вертатися, доки не спрямую себе до першої брами сновидінь.

Я повернувся додому й кілька місяців щоночі лягав спати, усіма силами налаштовуючись усвідомити, що засинаю, і побачити вві сні власні руки. Інша частина завдання — переконати себе, що я сновидець і що досягнув свого енергетичного тіла — була цілковито неможливою для мене.

Потім одного дня під час денної дрімоти мені наснилося, що я дивлюся на свої руки. Шок був достатнім, щоб розбудити мене. Цей сон виявився унікальним, повторити його не вдалося. Тижні спливали, а я не здатен був ані усвідомити, що засинаю, ані знайти свої руки. Я став, однак, помічати, що вві сні маю неявне відчуття, ніби щось робив, але не міг пригадати, що саме. Це відчуття зробилося настільки сильним, що постійно будило мене глибокої ночі.

Коли я розповів дону Хуану про свої марні спроби перетнути першу браму сновидінь, він дав мені кілька підказок.

— Просити сновидця знайти певний предмет уві сні — це хитрість, — сказав він. — Справжня проблема — усвідомити, що засинаєш. І, як би дивно це не звучало, цього не досягнеш, наказавши собі усвідомити, що засинаєш, тримаючи перед очима те, що шукаєш уві сні.

Він розповів мені, що сновидці кидають швидкі навмисні погляди на все, що присутнє вві сні. Якщо вони зосередять свою увагу під час сновидіння на чомусь конкретному, то лише як на вихідній точці. Звідти сновидці переходять до огляду інших предметів, наявних уві сні, повертаючись до вихідної точки якомога частіше.

Після величезного зусилля я дійсно почав знаходити у своїх снах руки, тільки вони ніколи не належали мені. То були руки, які лише здавалися моїми, руки, що змінювали форму, часом набуваючи просто кошмарного вигляду. Решта наповнення снів, однак, завжди була приємно рівномірною. Мені майже вдавалося втримати перед очима те, на чому я зосереджував увагу.

Так тривало місяцями до одного дня, коли моя здатність до сновидінь змінилася, наче сама собою. Я не зробив нічого особливого, окрім постійної серйозної налаштованості усвідомити, що засинаю, і знайти свої руки.

Мені снилося, що я відвідую рідне місто. Не те щоб те місто, яке мені наснилося, хоч трохи нагадувало моє рідне, але чомусь я був переконаний, що саме тут народився. Усе почалося як звичайний, але дуже яскравий сон. Потім світло вві сні змінилося. Образи загострилися. Вулиця, якою я йшов, стала помітно натуральнішою, ніж за мить до того. Мої ноги розболілися. Я відчував, як усе стає до абсурдного жорстким. Наприклад, врізавшись у двері, я не лише відчув біль у коліні, яким вдарився об них, а ще й розізлився на власну незграбність.

Я реалістично блукав тим містом, доки зовсім не виснажився. Я побачив усе, що міг побачити, якби був туристом, що гуляє міськими вулицями. І не було жодної різниці між ходінням уві сні й справжніми прогулянками вулицями міста, яке я відвідав уперше.

— Гадаю, ти зайшов трохи задалеко, — сказав дон Хуан, вислухавши мій звіт. — Усе, що від тебе вимагалось, це усвідомлення, що ти засинаєш. Те, що зробив ти — це як обвалити стіну, аби лише розчавити комаху, що сидить на ній.

— Хочете сказати, доне Хуане, що я все провалив?

— Ні. Але очевидно, що ти намагаєшся зробити те, що вже робив раніше. Коли я змусив твою точку збирання зміститися й ми з тобою опинились у тому загадковому місті, ти не спав. Ти бачив сновидіння, але не спав, тобто твоя точка збирання досягла такої позиції не через звичайний сон. Це я змусив її зміститися. Ти явно здатен досягти тієї ж позиції через сон, але наразі я б не радив тобі це робити.

— Це небезпечно?

— Ще і як! Сновидіння — це справа, до якої треба підходити дуже тверезо. Жодного хибного кроку дозволити собі не можна. Сновидіння — це процес пробудження, набуття контролю. Нашу увагу сновидіння треба систематично тренувати, адже це двері до другої уваги.

— Яка різниця між увагою сновидіння і другою увагою?

— Друга увага — це ніби океан, а увага сновидіння — ріка, що вливається в нього. Друга увага — це стан усвідомлення загальних світів, цілісних, як і наш світ, тоді як увага сновидіння — це стан усвідомлення складників нашого сну.

Він ваговито підкреслив, що увага сновидіння — ключ до кожного кроку у світі магії. Сказав, що серед безлічі складників наших снів існують справжні енергетичні втручання, річі, привнесені до наших снів ззовні чужою силою. Уміти знайти та відстежити їх — це і є магія.

Наголос, зроблений ним на цих твердженнях, був настільки відвертий, що я мусив попросити розтлумачити їх. Мить він вагався, перш ніж відповісти.

— Сни — це, якщо не двері, то люк до інших світів, — почав він. — По суті, сон — це вулиця з двобічним рухом. Крізь той люк наше усвідомлення потрапляє до інших світів, а інші світи надсилають розвідників у наші сни.

— Яких іще розвідників?

— Заряди енергії, що змішуються з предметами в наших звичайних снах. Спалахи чужорідної енергії, що надходить до наших снів, а ми трактуємо їх як предмети, знайомі чи незнайомі нам.

— Вибачте, доне Хуане, але я геть нічого не розберу з вашого пояснення.

— Це тому, що вперто продовжуєш сприймати сни у знайомій тобі формі — як те, що відбувається з нами, доки ми спимо. А я наполягаю на іншому варіанті — люку до інших сфер сприйняття. Крізь цей люк просочуються потоки незнайомої енергії. Потім розум, чи мозок, чи щось іще бере ті потоки енергії й обертає їх на частини наших снів.

Він зробив паузу, вочевидь, для того, щоб дати моєму розуму час зрозуміти, що він каже.

— Маги усвідомлюють ці потоки чужорідної енергії, — продовжив він. — Вони помічають їх і прагнуть відділити від звичайних предметів у своїх снах.

— Навіщо вони відділяють їх, доне Хуане?

— Тому що ті походять з інших світів. Якщо відстежити їхнє джерело, вони стануть нам провідниками до зон такої таємничості, що маги тремтітимуть від самої лише згадки про таку можливість.

— То як маги відділяють їх від звичайних предметів у своїх снах?

— Тренуванням і контролем над своєю увагою сновидіння. У якийсь момент наша увага сновидіння виявляє їх серед предметів сну й зосереджується на них, а тоді весь сон розсипається, залишаючи чужорідну енергію.

Дон Хуан відмовився розвивати цю тему. Він повернувся до обговорення мого досвіду сновидінь і сказав, що, загалом, мусить прийняти мій сон як мою найпершу щирі спробу в мистецтві сновидінь, а це означає, що мені вдалося досягти першої брами.

Іншим разом, під час чергової розмови він раптом порушив цю тему знову. Він сказав:

— Ще раз нагадаю, що саме ти повинен робити у своїх снах, щоб подолати першу браму сновидінь. Спочатку ти маєш зосередити свій погляд на чомусь за власним вибором, як на відправній точці. Потім переводь погляд на інші предмети й побіжно дивися на них. Зосереджуй погляд на якомога більшій кількості речей. Пам'ятай: якщо дивитися мигцем, зображення не змістяться. Потім повертайся до предмета, на який дивився спочатку.

— Що це означає — подолати першу браму сновидінь?

— Ми досягаємо першої брами, коли усвідомимо, що засинаємо, або побачимо, як-от ти, надзвичайно реалістичний сон. Досягнувши брами, ми маємо подолати її завдяки

здатності тримати перед очима вигляд кожного предмета в нашому сні.

— Я майже нерухомо дивлюся на предмети в моїх снах, але вони надто швидко розсіюються.

— Саме це я й намагаюся тобі сказати. Щоб надолужити ефемерність снів, маги й вигадали застосовувати предмет як відправну точку. Щоразу, виокремлюючи його й дивлячись на нього, ти дістаєш приплив енергії, тож на початку не дивися на завелику кількість речей у своїх снах. Чотирьох предметів достатньо. Згодом ти можеш розширити обсяг, доки не зумієш підкорити все, що хочеш, але тільки-но зображення почнуть зміщуватися й ти відчуєш, що втрачаєш контроль, повертайся до предмета, який є твоєю відправною точкою, і почни все заново.

— Ви вірите, що я справді досягнув першої брами сновидінь, доне Хуане?

— Досягнув, і це вже чимало. У процесі ти зрозумієш, як легко даватимуться тепер сновидіння.

Я гадав, що дон Хуан або перебільшує, або дає мені стимул. Але він запевнив мене, що каже все як є.

— Найбільш приголомшливе, що трапляється зі сновидцями, — казав він, — це те, що по досягненню першої брами вони також досягають енергетичного тіла.

— Чим саме є енергетичне тіло?

— Двійником фізичного. Примарна конфігурація, зіткання з чистої енергії.

— А хіба фізичне тіло не зроблене так само з енергії?

— Так, звісно. Різниця в тому, що енергетичне тіло має лише зовнішній вигляд, але не масу. Оскільки це чиста енергія, вона здатна виконувати дії за межами можливостей фізичного тіла.

— Які наприклад, доне Хуане?